C/2025/3990

20.8.2025

ΣΥΣΤΑΣΗ ΤΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ

της 8ης Ιουλίου 2025

σχετικά με την οικονομική, κοινωνική, διαρθρωτική και δημοσιονομική πολιτική και την πολιτική απασχόλησης του Λουξεμβούργου

(C/2025/3990)

ΤΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗΣ ΕΝΩΣΗΣ,

Έχοντας υπόψη τη Συνθήκη για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης, και ιδίως το άρθρο 121 παράγραφος 2 και το άρθρο 148 παράγραφος 4,

Έχοντας υπόψη τον κανονισμό (ΕΕ) 2024/1263 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 29ης Απριλίου 2024, σχετικά με τον αποτελεσματικό συντονισμό των οικονομικών πολιτικών και την πολυμερή δημοσιονομική εποπτεία και την κατάργηση του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1466/97 του Συμβουλίου ([1]), και ιδίως το άρθρο 3 παράγραφος 3,

Έχοντας υπόψη τη σύσταση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής,

Έχοντας υπόψη τα ψηφίσματα του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου,

Έχοντας υπόψη τα συμπεράσματα του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου,

Έχοντας υπόψη τη γνώμη της Επιτροπής Απασχόλησης,

Έχοντας υπόψη τη γνώμη της Οικονομικής και Δημοσιονομικής Επιτροπής,

Έχοντας υπόψη τη γνώμη της Επιτροπής Κοινωνικής Προστασίας,

Έχοντας υπόψη τη γνώμη της Επιτροπής Οικονομικής Πολιτικής,

Εκτιμώντας τα ακόλουθα:

Γενικές παρατηρήσεις

(1) Ο κανονισμός (ΕΕ) 2024/1263, που άρχισε να ισχύει στις 30 Απριλίου 2024, προσδιορίζει τους στόχους του πλαισίου οικονομικής διακυβέρνησης, το οποίο έχει ως στόχο να προωθούνται τα υγιή και βιώσιμα δημόσια οικονομικά, η βιώσιμη και χωρίς αποκλεισμούς ανάπτυξη και η ανθεκτικότητα μέσω μεταρρυθμίσεων και επενδύσεων, καθώς και να προλαμβάνονται τα υπερβολικά δημοσιονομικά ελλείμματα. Ο κανονισμός ορίζει ότι το Συμβούλιο και η Επιτροπή ασκούν πολυμερή εποπτεία στο πλαίσιο του Ευρωπαϊκού Εξαμήνου σύμφωνα με τους στόχους και τις απαιτήσεις που ορίζονται στη ΣΛΕΕ. Το Ευρωπαϊκό Εξάμηνο περιλαμβάνει, συγκεκριμένα, τη διατύπωση και την εποπτεία της εφαρμογής των ειδικών ανά χώρα συστάσεων. Ο κανονισμός προωθεί επίσης την ανάληψη ιδίας ευθύνης σε εθνικό επίπεδο για τη δημοσιονομική πολιτική και τονίζει τη μεσοπρόθεσμη εστίασή της, σε συνδυασμό με πιο αποτελεσματική και πιο συνεκτική επιβολή. Κάθε κράτος μέλος πρέπει να υποβάλει στο Συμβούλιο και την Επιτροπή εθνικό μεσοπρόθεσμο δημοσιονομικό-διαρθρωτικό σχέδιο που περιέχει τις δημοσιονομικές, μεταρρυθμιστικές και επενδυτικές δεσμεύσεις του, για χρονικό διάστημα τεσσάρων ή πέντε ετών, ανάλογα με τη διάρκεια της εθνικής νομοθετικής περιόδου. Η πορεία των καθαρών δαπανών ([2]) στα εν λόγω σχέδια οφείλει να πληροί τις απαιτήσεις του κανονισμού, συμπεριλαμβανομένων των απαιτήσεων για θέση ή διατήρηση του χρέους γενικής κυβέρνησης σε αξιόπιστα καθοδική πορεία έως το πέρας της περιόδου προσαρμογής ή για διατήρησή του σε συνετά επίπεδα κάτω από το 60 % του ακαθάριστου εγχώριου προϊόντος (ΑΕΠ), καθώς και για μείωση και/ή διατήρηση του ελλείμματος γενικής κυβέρνησης κάτω από την τιμή αναφοράς του 3 % του ΑΕΠ που ορίζει η Συνθήκη, σε μεσοπρόθεσμο ορίζοντα. Όταν κράτος μέλος δεσμεύεται να υλοποιήσει ένα κατάλληλο σύνολο μεταρρυθμίσεων και επενδύσεων σύμφωνα με τα κριτήρια που περιγράφονται στον κανονισμό, η περίοδος προσαρμογής μπορεί να παραταθεί κατά έως και τρία έτη.

([1]) ΕΕ L, 2024/1263 της 30.4.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1263/oj.

([2]) Οι καθαρές δαπάνες όπως ορίζονται στο άρθρο 2 σημείο 2) του κανονισμού (ΕΕ) 2024/1263: «καθαρές δαπάνες»: οι κρατικές δαπάνες μετά την αφαίρεση i) των δαπανών για τόκους· ii) των μέτρων διακριτικής ευχέρειας στο σκέλος των εσόδων· iii) των δαπανών για προγράμματα της Ένωσης που καλύπτονται στο σύνολό τους από ενωσιακά κονδύλια· iv) των εθνικών δαπανών για τη συγχρηματοδότηση προγραμμάτων που χρηματοδοτούνται από την Ένωση· v) των κυκλικών στοιχείων των δαπανών για επιδόματα ανεργίας· και vi) των έκτακτων και άλλων προσωρινών μέτρων.

(2) Ο κανονισμός (ΕΕ) 2021/241 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου ([3]), με τον οποίο θεσπίστηκε ο μηχανισμός ανάκαμψης και ανθεκτικότητας (στο εξής: ΜΑΑ), άρχισε να ισχύει στις 19 Φεβρουαρίου 2021. Ο ΜΑΑ παρέχει χρηματοδοτική στήριξη στα κράτη μέλη, με την οποία επιτυγχάνεται δημοσιονομική ώθηση χρηματοδοτούμενη από την Ένωση, για την υλοποίηση μεταρρυθμίσεων και επενδύσεων. Σύμφωνα με τις προτεραιότητες του Ευρωπαϊκού Εξαμήνου για τον συντονισμό των οικονομικών πολιτικών, ο ΜΑΑ ενισχύει την οικονομική και κοινωνική ανάκαμψη, αποτελώντας παράλληλα την κινητήρια δύναμη για βιώσιμες μεταρρυθμίσεις και επενδύσεις, προωθώντας ιδίως την πράσινη και την ψηφιακή μετάβαση και καθιστώντας τις οικονομίες των κρατών μελών πιο ανθεκτικές. Συμβάλλει επίσης στην ενίσχυση των δημόσιων οικονομικών και στην τόνωση της ανάπτυξης και της δημιουργίας θέσεων εργασίας μεσοπρόθεσμα και μακροπρόθεσμα, στη βελτίωση της εδαφικής συνοχής εντός της Ένωσης και στη στήριξη της συνεχιζόμενης εφαρμογής του ευρωπαϊκού πυλώνα κοινωνικών δικαιωμάτων.

(3) Ο κανονισμός (ΕΕ) 2023/435 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου ([4]) (στο εξής: κανονισμός REPowerEU), ο οποίος εκδόθηκε στις 27 Φεβρουαρίου 2023, αποσκοπεί στη σταδιακή κατάργηση της εξάρτησης της Ένωσης από τις εισαγωγές ρωσικών ορυκτών καυσίμων. Με τον τρόπο αυτόν βοηθά να επιτευχθεί ενεργειακή ασφάλεια και να διαφοροποιηθεί ο ενεργειακός εφοδιασμός της Ένωσης, αυξάνοντας παράλληλα την αξιοποίηση των ανανεώσιμων πηγών ενέργειας, τις ικανότητες αποθήκευσης ενέργειας και την ενεργειακή απόδοση. Το Λουξεμβούργο πρόσθεσε ένα νέο κεφάλαιο για το REPowerEU στο οικείο εθνικό σχέδιο ανάκαμψης και ανθεκτικότητας, με στόχο τη χρηματοδότηση καίριων μεταρρυθμίσεων και επενδύσεων που θα συμβάλουν στην επίτευξη των στόχων του REPowerEU.

(4) Στις 30 Απριλίου 2021, το Λουξεμβούργο υπέβαλε στην Επιτροπή το οικείο εθνικό σχέδιο ανάκαμψης και ανθεκτικότητας, σύμφωνα με το άρθρο 18 παράγραφος 1 του κανονισμού (ΕΕ) 2021/241. Δυνάμει του άρθρου 19 του εν λόγω κανονισμού, η Επιτροπή αξιολόγησε τη συνάφεια, την αποτελεσματικότητα, την αποδοτικότητα και τη συνοχή του σχεδίου ανάκαμψης και ανθεκτικότητας, σύμφωνα με τις κατευθυντήριες γραμμές αξιολόγησης που καθορίζονται στο παράρτημα V. Στις 6 Ιουλίου 2021 το Συμβούλιο εξέδωσε την εκτελεστική απόφασή του για την έγκριση της αξιολόγησης του σχεδίου ανάκαμψης και ανθεκτικότητας του Λουξεμβούργου ([5]), η οποία τροποποιήθηκε στις 13 Σεπτεμβρίου 2024 δυνάμει του άρθρου 18 παράγραφος 2 με σκοπό να επικαιροποιηθεί η μέγιστη χρηματοδοτική συνεισφορά για μη επιστρεπτέα χρηματοδοτική στήριξη, καθώς και να συμπεριληφθεί το κεφάλαιο για το REPowerEU ([6]). Η αποδέσμευση των δόσεων εξαρτάται από την έκδοση απόφασης της Επιτροπής, σύμφωνα με το άρθρο 24 παράγραφος 5, που να δηλώνει ότι το Λουξεμβούργο έχει επιτύχει ικανοποιητικά τα σχετικά ορόσημα και τους στόχους που έχουν καθοριστεί στην εκτελεστική απόφαση του Συμβουλίου. Η ικανοποιητική επίτευξη προϋποθέτει ότι δεν έχει αναιρεθεί η επίτευξη των προηγούμενων οροσήμων και στόχων για την ίδια μεταρρύθμιση ή επένδυση.

(5) Στις 21 Ιανουαρίου 2025 το Συμβούλιο, βάσει σύστασης της Επιτροπής, εξέδωσε σύσταση για την έγκριση του εθνικού μεσοπρόθεσμου δημοσιονομικού-διαρθρωτικού σχεδίου του Λουξεμβούργου ([7]). Το σχέδιο υποβλήθηκε σύμφωνα με το άρθρο 11 και το άρθρο 36 παράγραφος 1 στοιχείο α) του κανονισμού (ΕΕ) 2024/1263, καλύπτει την περίοδο από το 2025 έως το 2029 και θέτει δημοσιονομικό περιορισμό υπό μορφή μέγιστου ρυθμού αύξησης των καθαρών δαπανών για χρονικό διάστημα τεσσάρων ετών.

(6) Στις 26 Νοεμβρίου 2024 η Επιτροπή εξέδωσε γνώμη σχετικά με το σχέδιο δημοσιονομικού προγράμματος 2025 του Λουξεμβούργου. Την ίδια ημερομηνία, βάσει του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1176/2011, η Επιτροπή ενέκρινε την έκθεση του μηχανισμού επαγρύπνησης 2025, στην οποία το Λουξεμβούργο δεν συγκαταλέγεται μεταξύ των κρατών μελών για τα οποία απαιτείται εμπεριστατωμένη επισκόπηση. Η Επιτροπή ενέκρινε επίσης σύσταση για σύσταση του Συμβουλίου σχετικά με την οικονομική πολιτική της ζώνης του ευρώ και πρόταση σχετικά με την κοινή έκθεση για την απασχόληση 2025, όπου αναλύεται η εφαρμογή των κατευθυντήριων γραμμών για την απασχόληση και των αρχών του ευρωπαϊκού πυλώνα κοινωνικών δικαιωμάτων. Το Συμβούλιο εξέδωσε τη σύσταση σχετικά με την οικονομική πολιτική της ζώνης του ευρώ ([8]) στις 13 Μαΐου 2025 και την κοινή έκθεση για την απασχόληση στις 10 Μαρτίου 2025.

(7) Στις 29 Ιανουαρίου 2025 η Επιτροπή δημοσίευσε την Πυξίδα Ανταγωνιστικότητας, ένα στρατηγικό πλαίσιο που αποσκοπεί στην ενίσχυση της παγκόσμιας ανταγωνιστικότητας της ΕΕ κατά την επόμενη πενταετία. Σε αυτήν προσδιορίζονται οι τρεις επιταγές μετασχηματισμού της βιώσιμης οικονομικής ανάπτυξης: i) καινοτομία· ii) απανθρακοποίηση και ανταγωνιστικότητα· και iii) ασφάλεια. Για να γεφυρωθεί το χάσμα καινοτομίας η ΕΕ έχει ως στόχο να ενισχύσει τη βιομηχανική καινοτομία,

([3]) Κανονισμός (ΕΕ) 2021/241 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 12ης Φεβρουαρίου 2021, για τη θέσπιση του μηχανισμού ανάκαμψης και ανθεκτικότητας (ΕΕ L 57 της 18.2.2021, σ. 17, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2021/241/oj).

([4]) Κανονισμός (ΕΕ) 2023/435 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 27ης Φεβρουαρίου 2023, για την τροποποίηση του κανονισμού (ΕΕ) 2021/241 όσον αφορά τα κεφάλαια για το REPowerEU στα σχέδια ανάκαμψης και ανθεκτικότητας και για την τροποποίηση των κανονισμών (ΕΕ) αριθ. 1303/2013, (ΕΕ) 2021/1060 και (ΕΕ) 2021/1755 και της οδηγίας 2003/87/ΕΚ (ΕΕ L 63 της 28.2.2023, σ. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2023/435/oj).

([5]) Εκτελεστική απόφαση του Συμβουλίου, της 6ης Ιουλίου 2021, για την έγκριση της αξιολόγησης του σχεδίου ανάκαμψης και ανθεκτικότητας του Λουξεμβούργου (ST 10155/2021).

([6]) Εκτελεστική απόφαση του Συμβουλίου για την τροποποίηση της εκτελεστικής απόφασης, της 13ης Ιουλίου 2021, για την έγκριση της αξιολόγησης του σχεδίου ανάκαμψης και ανθεκτικότητας του Λουξεμβούργου (ST 12569/24 + ADD1).

([7]) Σύσταση του Συμβουλίου, της 21ης Ιανουαρίου 2025, για την έγκριση του εθνικού μεσοπρόθεσμου δημοσιονομικού-διαρθρωτικού σχεδίου του Λουξεμβούργου (ΕΕ C, C/2025/650, 10.2.2025, ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2025/650/oj).

([8]) Σύσταση του Συμβουλίου, της 13ης Μαΐου 2025, σχετικά με την οικονομική πολιτική της ζώνης του ευρώ (ΕΕ C, C/2025/2782, 22.5.2025, ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2025/2782/oj).

να στηρίξει την ανάπτυξη νεοφυών επιχειρήσεων μέσω πρωτοβουλιών όπως η στρατηγική της ΕΕ για τις νεοφυείς επιχειρήσεις και την επέκτασή τους, και να προωθήσει την υιοθέτηση προηγμένων τεχνολογιών όπως η τεχνητή νοημοσύνη και η κβαντική υπολογιστική. Στο πλαίσιο της επιδίωξης μιας πιο πράσινης οικονομίας, η Επιτροπή παρουσίασε ένα ολοκληρωμένο σχέδιο δράσης για την οικονομικά προσιτή ενέργεια και μια συμφωνία για καθαρή βιομηχανία, διασφαλίζοντας ότι η μετάβαση στην καθαρή ενέργεια θα παραμείνει οικονομικά αποδοτική και φιλική προς την ανταγωνιστικότητα, ιδίως για τους ενεργοβόρους τομείς, και θα αποτελεί μοχλό ανάπτυξης. Για να μειωθούν οι υπερβολικές εξαρτήσεις και να αυξηθεί η ασφάλεια η Ένωση δεσμεύτηκε να ενισχύσει τις παγκόσμιες εμπορικές εταιρικές σχέσεις, να διαφοροποιήσει τις αλυσίδες εφοδιασμού και να διασφαλίσει την πρόσβαση σε κρίσιμες πρώτες ύλες και καθαρές πηγές ενέργειας. Οι προτεραιότητες αυτές υποστηρίζονται από οριζόντιους παράγοντες διευκόλυνσης, δηλαδή την κανονιστική απλούστευση, την εμβάθυνση της ενιαίας αγοράς, τη χρηματοδότηση της ανταγωνιστικότητας και μιας Ένωσης Αποταμιεύσεων και Επενδύσεων, την προώθηση δεξιοτήτων και ποιοτικών θέσεων εργασίας, και τον καλύτερο συντονισμό των πολιτικών της ΕΕ. Η Πυξίδα Ανταγωνιστικότητας ευθυγραμμίζεται με το Ευρωπαϊκό Εξάμηνο, διασφαλίζοντας ότι οι οικονομικές πολιτικές των κρατών μελών συνάδουν με τους στρατηγικούς στόχους της Επιτροπής, ώστε να δημιουργείται μια ενοποιημένη προσέγγιση όσον αφορά την οικονομική διακυβέρνηση που να προωθεί τη βιώσιμη ανάπτυξη, την καινοτομία και την ανθεκτικότητα σε ολόκληρη την Ένωση.

(8) Το 2025 το Ευρωπαϊκό Εξάμηνο για τον συντονισμό των οικονομικών πολιτικών εξακολουθεί να εξελίσσεται παράλληλα με την εφαρμογή του ΜΑΑ. Η πλήρης εφαρμογή των σχεδίων ανάκαμψης και ανθεκτικότητας εξακολουθεί να είναι απαραίτητη για την υλοποίηση των προτεραιοτήτων πολιτικής στο πλαίσιο του Ευρωπαϊκού Εξαμήνου, δεδομένου ότι τα σχέδια συμβάλλουν στην αποτελεσματική αντιμετώπιση του συνόλου ή σημαντικού υποσυνόλου των προκλήσεων που προσδιορίζονται στις σχετικές ειδικές ανά χώρα συστάσεις που εκδόθηκαν τα προηγούμενα έτη. Οι εν λόγω ειδικές ανά χώρα συστάσεις παραμένουν εξίσου σημαντικές για την αξιολόγηση των τροποποιημένων σχεδίων ανάκαμψης και ανθεκτικότητας σύμφωνα με το άρθρο 21 του κανονισμού (ΕΕ) 2021/241.

(9) Οι ειδικές ανά χώρα συστάσεις 2025 καλύπτουν τις βασικές προκλήσεις οικονομικής πολιτικής οι οποίες δεν αντιμετωπίζονται επαρκώς από τα μέτρα που περιλαμβάνονται στα σχέδια ανάκαμψης και ανθεκτικότητας, λαμβανομένων υπόψη των σχετικών προκλήσεων που προσδιορίζονται στις ειδικές ανά χώρα συστάσεις για την περίοδο 2019-2024.

(10) Στις 4 Ιουνίου 2025 η Επιτροπή δημοσίευσε την έκθεση χώρας 2025 για το Λουξεμβούργο. Αξιολόγησε την πρόοδο του Λουξεμβούργου όσον αφορά την εφαρμογή των σχετικών ειδικών για τη χώρα συστάσεων και προέβη σε απολογισμό της υλοποίησης του σχεδίου ανάκαμψης και ανθεκτικότητας του Λουξεμβούργου. Με βάση την ανάλυση αυτή, στην έκθεση χώρας προσδιορίζονται οι πλέον πιεστικές προκλήσεις που αντιμετωπίζει το Λουξεμβούργο. Αξιολόγησε επίσης την πρόοδο του Λουξεμβούργου όσον αφορά την υλοποίηση του ευρωπαϊκού πυλώνα κοινωνικών δικαιωμάτων και την επίτευξη των πρωταρχικών στόχων της Ένωσης για το 2030 ως προς την απασχόληση, τις δεξιότητες και τη μείωση της φτώχειας και του κοινωνικού αποκλεισμού, καθώς και την πρόοδο όσον αφορά την επίτευξη των Στόχων Βιώσιμης Ανάπτυξης των Ηνωμένων Εθνών.

Αξιολόγηση της ετήσιας έκθεσης προόδου

(11) Στις 21 Ιανουαρίου 2025, το Συμβούλιο συνέστησε τους ακόλουθους μέγιστους ρυθμούς αύξησης των καθαρών δαπανών για το Λουξεμβούργο: 5,8 % το 2025, 4,7 % το 2026, 3,8 % το 2027, 5,4 % το 2028 και 4,7 % το 2029, οι οποίοι αντιστοιχούν στους μέγιστους σωρευτικούς ρυθμούς αύξησης που υπολογίστηκαν με το 2023 ως έτος αναφοράς, ήτοι 14,2 % το 2025, 19,6 % το 2026, 24,1 % το 2027, 30,8 % το 2028 και 36,9 % το 2029. Στις 25 Απριλίου 2025 το Λουξεμβούργο υπέβαλε την ετήσια έκθεση προόδου του ([9]) σχετικά με την τήρηση των συνιστώμενων μέγιστων ρυθμών αύξησης των καθαρών δαπανών και την υλοποίηση μεταρρυθμίσεων και επενδύσεων που ανταποκρίνονται στις κύριες προκλήσεις οι οποίες προσδιορίζονται στις ειδικές ανά χώρα συστάσεις του Ευρωπαϊκού Εξαμήνου. Η ετήσια έκθεση προόδου αντικατοπτρίζει επίσης την εξαμηνιαία έκθεση του Λουξεμβούργου σχετικά με την πρόοδο που έχει σημειωθεί όσον αφορά την υλοποίηση του οικείου σχεδίου ανάκαμψης και ανθεκτικότητας σύμφωνα με το άρθρο 27 του κανονισμού (ΕΕ) 2021/241.

(12) Ο επιθετικός πόλεμος της Ρωσίας κατά της Ουκρανίας και οι επιπτώσεις του αποτελούν πρόκληση για την ίδια την ύπαρξη της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Η Επιτροπή συνέστησε στα κράτη μέλη να ενεργοποιήσουν την εθνική ρήτρα διαφυγής του Συμφώνου Σταθερότητας και Ανάπτυξης με συντονισμένο τρόπο για να στηρίξουν τις προσπάθειες της ΕΕ να επιτύχει ταχεία και σημαντική αύξηση των αμυντικών δαπανών, και η πρόταση αυτή έγινε δεκτή με ικανοποίηση από το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο της 6ης Μαρτίου 2025.

(13) Με βάση στοιχεία επικυρωμένα από την Eurostat ([10]), το ισοζύγιο της γενικής κυβέρνησης του Λουξεμβούργου μεταστράφηκε από έλλειμμα 0,8 % του ΑΕΠ το 2023 σε πλεόνασμα 1,0 % το 2024, ενώ το χρέος της γενικής κυβέρνησης αυξήθηκε από 25,0 % του ΑΕΠ στα τέλη του 2023 σε 26,3 % στα τέλη του 2024. Σύμφωνα με τους υπολογισμούς της Επιτροπής, οι εξελίξεις αυτές αντιστοιχούν σε ρυθμό αύξησης των καθαρών δαπανών 6,2 % το 2024. Στην ετήσια έκθεση προόδου, το Λουξεμβούργο εκτιμά την αύξηση των καθαρών δαπανών το 2024 σε 6,7 %. Η Επιτροπή εκτιμά ότι η αύξηση των καθαρών δαπανών ήταν χαμηλότερη από ό,τι στην ετήσια έκθεση προόδου. Η διαφορά μεταξύ των υπολογισμών

([9]) Οι ετήσιες εκθέσεις προόδου για το 2025 είναι διαθέσιμες στη διεύθυνση: https://economy-finance.ec.europa.eu/economic-and-fiscal-governance/stability-and-growth-pact/preventive-arm/annual-progress-reports_en.

([10]) Eurostat — Δείκτες ευρώ, 22.4.2025.

της Επιτροπής και των εκτιμήσεων των εθνικών αρχών όσον αφορά την αύξηση των καθαρών δαπανών οφείλεται στο γεγονός ότι οι εθνικές προβλέψεις βασίζονταν σε παραδοχές χαμηλότερων δαπανών που χρηματοδοτούνται από μεταφορές της ΕΕ. Με βάση τις εκτιμήσεις της Επιτροπής, ο δημοσιονομικός προσανατολισμός ([11]), ο οποίος περιλαμβάνει τις δαπάνες που χρηματοδοτούνται σε εθνικό και σε ενωσιακό επίπεδο, ήταν σε γενικές γραμμές ουδέτερος το 2024.

(14) Σύμφωνα με την ετήσια έκθεση προόδου, στο μακροοικονομικό σενάριο στο οποίο στηρίζονται οι δημοσιονομικές προβολές του Λουξεμβούργου προβλέπεται αύξηση του πραγματικού ΑΕΠ ύψους 2,5 % το 2025, ενώ ο πληθωρισμός βάσει του ΕνΔΤΚ προβλέπεται να διαμορφωθεί σε 2,0 % το 2025. Σύμφωνα με τις εαρινές προβλέψεις 2025 της Επιτροπής, το πραγματικό ΑΕΠ θα αυξηθεί κατά 1,7 % το 2025 και κατά 2,0 % το 2026, και ο πληθωρισμός βάσει του ΕνΔΤΚ θα διαμορφωθεί σε 2,1 % το 2025 και 1,8 % το 2026.

(15) Στην ετήσια έκθεση προόδου, το πλεόνασμα της γενικής κυβέρνησης αναμένεται να μεταστραφεί σε έλλειμμα 0,6 % του ΑΕΠ το 2025, ενώ ο λόγος του χρέους γενικής κυβέρνησης προς το ΑΕΠ αναμένεται να αυξηθεί σε 26,4 % έως τα τέλη του 2025. Οι εξελίξεις αυτές αντιστοιχούν σε αύξηση των καθαρών δαπανών κατά 7,1 % το 2025. Στις εαρινές προβλέψεις 2025 της Επιτροπής το έλλειμμα της γενικής κυβέρνησης υπολογίζεται στο 0,4 % του ΑΕΠ το 2025. Η επιστροφή σε έλλειμμα το 2025 αντικατοπτρίζει κυρίως τα χαμηλότερα έκτακτα έσοδα από τον φόρο εισοδήματος εταιρειών και τον αντίκτυπο του επεκτατικού δημοσιονομικού προσανατολισμού. Σύμφωνα με τους υπολογισμούς της Επιτροπής, οι εξελίξεις αυτές αντιστοιχούν σε αύξηση των καθαρών δαπανών κατά 6,8 % το 2025. Με βάση τις εκτιμήσεις της Επιτροπής, ο δημοσιονομικός προσανατολισμός, ο οποίος περιλαμβάνει τις δαπάνες που χρηματοδοτούνται σε εθνικό και σε ενωσιακό επίπεδο, προβλέπεται να είναι επεκτατικός, ίσος με 1,2 % του ΑΕΠ, το 2025. Ο λόγος του χρέους γενικής κυβέρνησης προς το ΑΕΠ αναμένεται να μειωθεί στο 25,7 % έως τα τέλη του 2025. Η μείωση του λόγου του χρέους προς το ΑΕΠ το 2025 οφείλεται κυρίως στο «αποτέλεσμα χιονοστιβάδας», δεδομένου ότι η αύξηση του ΑΕΠ ήταν υψηλότερη από την καταβολή τόκων.

(16) Δαπάνες γενικής κυβέρνησης ύψους 0,1 % του ΑΕΠ αναμένεται να χρηματοδοτηθούν με μη επιστρεπτέα στήριξη («επιχορηγήσεις») από τον μηχανισμό ανάκαμψης και ανθεκτικότητας το 2025, έναντι 0,1 % του ΑΕΠ το 2024, σύμφωνα με τις εαρινές προβλέψεις 2025 της Επιτροπής. Οι δαπάνες που χρηματοδοτούνται από τη μη επιστρεπτέα στήριξη του μηχανισμού ανάκαμψης και ανθεκτικότητας καθιστούν δυνατή την πραγματοποίηση επενδύσεων υψηλής ποιότητας και την υλοποίηση μεταρρυθμίσεων που ενισχύουν την παραγωγικότητα χωρίς άμεσο αντίκτυπο στο ισοζύγιο και το χρέος της γενικής κυβέρνησης του Λουξεμβούργου.

(17) Οι αμυντικές δαπάνες της γενικής κυβέρνησης στο Λουξεμβούργο παρέμειναν σταθερές στο 0,5 % του ΑΕΠ μεταξύ 2021 και 2023 ([12]). Σύμφωνα με τις εαρινές προβλέψεις 2025 της Επιτροπής, οι δαπάνες για την άμυνα προβλέπεται να ανέλθουν στο 0,6 % του ΑΕΠ το 2024 και στο 0,7 % του ΑΕΠ το 2025. Το ποσοστό αντιστοιχεί σε αύξηση κατά 0,3 εκατοστιαίες μονάδες του ΑΕΠ σε σύγκριση με το 2021.

(18) Σύμφωνα με τις εαρινές προβλέψεις 2025 της Επιτροπής, οι καθαρές δαπάνες του Λουξεμβούργου προβλέπεται να αυξηθούν κατά 6,8 % το 2025 και κατά 13,5 % σωρευτικά το 2024 και το 2025. Με βάση τις εαρινές προβλέψεις 2025 της Επιτροπής, η αύξηση των καθαρών δαπανών του Λουξεμβούργου το 2025 προβλέπεται να είναι υψηλότερη από τον συνιστώμενο μέγιστο ρυθμό αύξησής τους και να αντιστοιχεί σε απόκλιση ([13]) 0,5 % του ΑΕΠ σε ετήσιους όρους. Η προβλεπόμενη απόκλιση υπερβαίνει το όριο του 0,3 % του ΑΕΠ για την ετήσια απόκλιση. Αν τα έτη 2024 και 2025 εξεταστούν μαζί, ο σωρευτικός ρυθμός αύξησης των καθαρών δαπανών προβλέπεται να είναι χαμηλότερος από τον συνιστώμενο μέγιστο ρυθμό αύξησης. Συνολικά, αυτό σημαίνει ότι υπάρχει κίνδυνος απόκλισης από τη συνιστώμενη μέγιστη αύξηση των καθαρών δαπανών, όταν τα απολογιστικά στοιχεία για το 2025 θα είναι διαθέσιμα την επόμενη άνοιξη.

(19) Επιπλέον, το Συμβούλιο συνέστησε στο Λουξεμβούργο να προβεί σε σταδιακή κατάργηση των μέτρων στήριξης έκτακτης ανάγκης στον τομέα της ενέργειας πριν από την περίοδο θέρμανσης 2024/2025. Σύμφωνα με τις εαρινές προβλέψεις 2025 της Επιτροπής, μολονότι το καθαρό δημοσιονομικό κόστος ([14]) των μέτρων στήριξης έκτακτης ανάγκης στον τομέα της ενέργειας εκτιμάται σε 0,4 % του ΑΕΠ το 2024, προβλέπεται να μειωθεί σε 0,1 % το 2025. Τα μέτρα στήριξης έκτακτης ανάγκης στον τομέα της ενέργειας καταργήθηκαν μόνο εν μέρει πριν από την περίοδο θέρμανσης 2024/2025. Τούτο δεν συνάδει πλήρως με τη σύσταση του Συμβουλίου.

([11]) Ο δημοσιονομικός προσανατολισμός ορίζεται ως μέτρο της ετήσιας μεταβολής της υποκείμενης δημοσιονομικής θέσης της γενικής κυβέρνησης. Αποσκοπεί στην αξιολόγηση της οικονομικής ώθησης που απορρέει από τις δημοσιονομικές πολιτικές, τόσο αυτές που χρηματοδοτούνται σε εθνικό επίπεδο όσο και αυτές που χρηματοδοτούνται από τον προϋπολογισμό της ΕΕ. Ο δημοσιονομικός προσανατολισμός μετράται ως η διαφορά μεταξύ i) της μεσοπρόθεσμης δυνητικής ανάπτυξης και ii) της μεταβολής των πρωτογενών δαπανών, εκτός των μέτρων διακριτικής ευχέρειας στο σκέλος των εσόδων και συμπεριλαμβανομένων των δαπανών που χρηματοδοτούνται με μη επιστρεπτέα στήριξη (επιχορηγήσεις) από τον μηχανισμό ανάκαμψης και ανθεκτικότητας και άλλα ταμεία της Ένωσης.

([12]) Eurostat, δημόσιες δαπάνες βάσει της ταξινόμησης των κρατικών λειτουργιών (COFOG). Λόγω μεθοδολογικών διαφορών μεταξύ των ορισμών της COFOG και του ΝΑΤΟ, οι δαπάνες που βασίζονται στον ορισμό της COFOG ενδέχεται να διαφέρουν από τις δαπάνες που βασίζονται στον ορισμό του ΝΑΤΟ.

([13]) Από το 2026 τα στοιχεία αυτά θα εμφανίζονται στον λογαριασμό ελέγχου που θεσπίζεται με το άρθρο 22 του κανονισμού (ΕΕ) 2024/1263.

([14]) Το ποσοστό αυτό αντιπροσωπεύει το επίπεδο του ετήσιου δημοσιονομικού κόστους των εν λόγω μέτρων, συμπεριλαμβανομένων των εσόδων και των δαπανών και, κατά περίπτωση, χωρίς τα έσοδα από φόρους επί των απροσδόκητων κερδών των προμηθευτών ενέργειας.

(20) Η ετήσια έκθεση προόδου δεν περιλαμβάνει δημοσιονομικές προβολές πέραν του 2025. Με βάση τα μέτρα πολιτικής που ήταν γνωστά κατά την καταληκτική ημερομηνία των προβλέψεων, οι εαρινές προβλέψεις 2025 της Επιτροπής προβλέπουν έλλειμμα της γενικής κυβέρνησης ύψους 0,5 % του ΑΕΠ το 2026. Οι εξελίξεις αυτές αντιστοιχούν σε αύξηση των καθαρών δαπανών κατά 5,3 % το 2026. Με βάση τις εκτιμήσεις της Επιτροπής, ο δημοσιονομικός προσανατολισμός, ο οποίος περιλαμβάνει τις δαπάνες που χρηματοδοτούνται σε εθνικό και σε ενωσιακό επίπεδο, προβλέπεται να είναι επεκτατικός, ίσος με 0,4 % του ΑΕΠ, το 2026. Σύμφωνα με τις προβολές της Επιτροπής, ο λόγος του χρέους γενικής κυβέρνησης προς το ΑΕΠ θα αυξηθεί στο 26,2 % έως τα τέλη του 2026. Η αύξηση του λόγου του χρέους προς το ΑΕΠ το 2026 αντικατοπτρίζει κυρίως μια αυξητική για το χρέος προσαρμογή των αποθεματικών ροών.

Βασικές προκλήσεις πολιτικής

(21) Το συνταξιοδοτικό σύστημα του Λουξεμβούργου αντιμετωπίζει αυξανόμενους μεσοπρόθεσμους και μακροπρόθεσμους κινδύνους βιωσιμότητας, δεδομένου ότι οι δαπάνες προβλέπεται να υπερβούν τις εισφορές τα επόμενα έτη. Σύμφωνα με την έκθεση του 2024 για τη δημογραφική γήρανση ([15]), οι δαπάνες που σχετίζονται με τις συντάξεις αναμένεται να αυξηθούν σταθερά και να ανέλθουν στο 17,5 % του ΑΕΠ έως το 2070 — αύξηση κατά 8,1 εκατοστιαίες μονάδες σε σύγκριση με το 2024. Αυτή η αύξηση σχετίζεται με τον αυξανόμενο αριθμό συνταξιούχων ανά εργαζόμενο, ως συνέπεια της γήρανσης του πληθυσμού, σε συνδυασμό με μείωση της καθαρής μετανάστευσης, γεγονός που οδηγεί σε υψηλότερο δείκτη εξάρτησης ηλικιωμένων. Μολονότι το σύστημα διατηρεί επί του παρόντος το μεγαλύτερο συνταξιοδοτικό αποθεματικό της ΕΕ, χωρίς προσαρμογές πολιτικής, το αποθεματικό αυτό προβλέπεται να μειωθεί κάτω από το όριο που προβλέπει η εθνική νομοθεσία έως τις αρχές της δεκαετίας του 2040 ([16]). Σύμφωνα με τις προβλέψεις, μόλις καλυφθεί το όριο αυτό, το αποθεματικό θα εξαντληθεί εντός πέντε ή έξι ετών. Επιπλέον, το Λουξεμβούργο έχει το χαμηλότερο ποσοστό απασχόλησης για τους εργαζομένους μεγαλύτερης ηλικίας στην ΕΕ (51 % για τις ηλικίες 55-64 ετών), παρά τη νόμιμη ηλικία συνταξιοδότησης των 65 ετών. Η πρόωρη συνταξιοδότηση επιτρέπεται από την ηλικία των 57 ετών και τα γενναιόδωρα δικαιώματα παρέχουν ισχυρά οικονομικά κίνητρα για την πρόωρη αποχώρηση από το εργατικό δυναμικό και τη μη συμμετοχή στην εκπαίδευση ενηλίκων. Το 2024 η κυβέρνηση ξεκίνησε δημόσια διαβούλευση σχετικά με τις προοπτικές του συνταξιοδοτικού συστήματος. Σε πρώτο στάδιο, συγκέντρωσε στοιχεία από ευρύ φάσμα ενδιαφερόμενων μερών και το ευρύ κοινό, τα οποία αντικατοπτρίζουν τις κύριες ανησυχίες: προσαρμοστικότητα, βιωσιμότητα και ισότητα του συστήματος. Το δεύτερο στάδιο της διαβούλευσης βρίσκεται σε εξέλιξη. Ενεργητικά μέτρα πολιτικής για την αγορά εργασίας με στόχο την ενθάρρυνση της παράτασης του επαγγελματικού βίου και των υψηλότερων ποσοστών συμμετοχής των εργαζομένων μεγαλύτερης ηλικίας θα συμβάλουν στην αντιμετώπιση αυτού του ζητήματος και θα στηρίξουν την οικονομική ανάπτυξη.

(22) Το Λουξεμβούργο αντιμετωπίζει σοβαρή στεγαστική πρόκληση, δεδομένου ότι η οικονομική προσιτότητα έχει μειωθεί σημαντικά την τελευταία δεκαετία λόγω της ραγδαίας αύξησης των τιμών των ακινήτων. Οι τιμές των κατοικιών, οι οποίες σημείωναν σταθερή αύξηση άνω του 5 % ετησίως, αυξήθηκαν κατά σχεδόν 60 % από το 2018 έως το 2022, καθιστώντας το Λουξεμβούργο μία από τις ακριβότερες αγορές κατοικιών της ΕΕ ([17]). Η συνεχιζόμενη ανισορροπία μεταξύ προσφοράς και ζήτησης, η οποία τροφοδοτείται από φορολογικές δομές που ευνοούν την αποθεματοποίηση γης και ακινήτων, επιδεινώθηκε περαιτέρω από τους θεσμικούς επενδυτές που εισήλθαν στον τομέα της προπώλησης ακινήτων ([18]). Μεταρρυθμίσεις, όπως μια ολοκληρωμένη πολιτική χρήσης γης σύμφωνα με τις συστάσεις που περιέχονται στην έκθεση εφαρμογής του τομεακού σχεδίου για τη στέγαση και φορολογικά μέτρα για την αύξηση της προσφοράς οικοδομήσιμης γης, θα μπορούσαν να συμβάλουν στην αύξηση της προσφοράς κατοικιών, μεταξύ άλλων μέσω της παροχής οικονομικά προσιτής στέγασης. Οι προτεραιότητες περιλαμβάνουν επίσης την εφαρμογή του συμφώνου για τη στέγαση και την έγκριση της μεταρρύθμισης της φορολόγησης της κατοικίας, καθώς και την ενίσχυση του μακροπροληπτικού πλαισίου και τη σταδιακή κατάργηση των φορολογικών κινήτρων για δανεισμό, που στηρίζουν τις υψηλές τιμές των κατοικιών ([19]).

(23) Το Λουξεμβούργο αντιμετωπίζει σημαντικές προκλήσεις στον τομέα των μεταφορών λόγω της υψηλής διασυνοριακής κυκλοφορίας των εργαζομένων και της υψηλής εξάρτησης από τα αυτοκίνητα, συμπεριλαμβανομένων των εταιρικών αυτοκινήτων, οι οποίες επιδεινώνονται από το κόστος στέγασης, που ωθούν τους εργαζομένους να διαμένουν πιο μακριά από τον χώρο εργασίας τους ([20]). Η κατάσταση αυτή οδήγησε σε κυκλοφοριακή συμφόρηση, επηρεάζοντας την παραγωγικότητα και την περιβαλλοντική βιωσιμότητα. Επιπλέον, παρά τις πρόσφατες αξιοσημείωτες μειώσεις των εκπομπών αερίων του θερμοκηπίου από τις οδικές μεταφορές, μέσω πολιτικών όπως το εθνικό σχέδιο κινητικότητας για το 2035 ([21]) και οι δωρεάν δημόσιες μεταφορές, ο τομέας εξακολουθεί να αποτελεί την κύρια πηγή εκπομπών αερίων του θερμοκηπίου και να αντιπροσωπεύει το 60 % των συνολικών εκπομπών στους τομείς επιμερισμού των προσπαθειών του Λουξεμβούργου το 2023 ([22]). Μολονότι το Λουξεμβούργο έχει σημειώσει πρόοδο όσον αφορά την προώθηση των ηλεκτρικών οχημάτων και τη βελτίωση των δημόσιων μεταφορών θα χρειαστεί συντονισμένη διασυνοριακή στρατηγική για την αντιμετώπιση των αναγκών του εργατικού δυναμικού του όσον αφορά τις μετακινήσεις μεταξύ κατοικίας και εργασίας. Σε αυτή θα

([15]) Ευρωπαϊκή Επιτροπή, 2024,2024 Ageing Report.Economic and Budgetary Projections for the EU Member States (2022-2070) [«Έκθεση του 2024 για τη δημογραφική γήρανση: οικονομικές και δημοσιονομικές προβλέψεις για τα κράτη μέλη της ΕΕ (2022-2070)»].
([16]) Cahier statistique no 18 — IGSS, 2024.
([17]) Eurostat, prc_hpi_q, και Estimations du taux de rendement d'un investissement locatif au Luxembourg, Rapport d'analysis 13, Observatoire de l'habitat (2025).
([18]) Coût du logement: Une comparaison du Luxembourg avec la France, la Belgique et l'Allemagne, Note 40, Observatoire de l'habitat (2024).
([19]) Ευρωπαϊκή Επιτροπή, 2023, Εμπεριστατωμένη επισκόπηση 2023 — Λουξεμβούργο.
([20]) Statec, 2025, P2021 N°18 — La dépendance automobile persiste pour les déplacements domicile-travail.
([21]) Plan national de mobilité, Ministère de la Mobilité et des Travaux publics.
([22]) Οι εκπομπές από τους τομείς επιμερισμού των προσπαθειών για το 2023 βασίζονται σε κατά προσέγγιση στοιχεία απογραφής. Τα τελικά στοιχεία θα επιβεβαιωθούν το 2027 έπειτα από ολοκληρωμένη επανεξέταση.

περιλαμβάνονται η βελτίωση της συνδεσιμότητας, η ενοποίηση των υποδομών σιδηροδρομικών μεταφορών με γειτονικές χώρες, η ενοποίηση των συστημάτων έκδοσης εισιτηρίων και η βελτίωση των συνδέσεων τελευταίου χιλιομέτρου. Η περαιτέρω απανθρακοποίηση των μεταφορών και οι επενδύσεις σε υποδομές δημόσιων μεταφορών θα συμβάλουν στη μείωση των εκπομπών σύμφωνα με τον εθνικό στόχο μείωσης των εκπομπών για το 2030.

(24) Ο χρηματοπιστωτικός κόμβος του Λουξεμβούργου φιλοξενεί ορισμένους πολυεθνικούς ομίλους, όπου σημαντικό μερίδιο των διεθνών χρηματοοικονομικών ροών πραγματοποιείται μεταξύ των οντοτήτων εντός αυτών των ομίλων. Οι οντότητες αυτές ενδέχεται να είναι σε θέση να εκμεταλλευτούν τα κενά του φορολογικού συστήματος του Λουξεμβούργου που μειώνουν το φορολογητέο εισόδημα. Παρόλο που η οδηγία (ΕΕ) 2022/2523 του Συμβουλίου ([23]) («οδηγία για τον πυλώνα 2»), η οποία άρχισε να ισχύει την 1η Ιανουαρίου 2024, αποσκοπεί στην αντιμετώπιση του ζητήματος της χαμηλής φορολογίας των μεγάλων πολυεθνικών εταιρειών, το πεδίο εφαρμογής της περιορίζεται σε εκείνες με ετήσια έσοδα τουλάχιστον 750 εκατ. EUR, αφήνοντας πολλές εταιρείες εκτός του πεδίου εφαρμογής της. Επιπλέον, το υπό όρους μέτρο της μη έκπτωσης πληρωμών τόκων και δικαιωμάτων, το οποίο θεσπίστηκε αρχικά το 2021, επικεντρώνεται στενά στις δικαιοδοσίες εκείνες του συμφωνηθέντος ενωσιακού καταλόγου μη συνεργάσιμων περιοχών δικαιοδοσίας και δεν αντιμετωπίζει αποτελεσματικά το ζήτημα των δικαιοδοσιών με χαμηλή ή μηδενική φορολογία.

(25) Σύμφωνα με το άρθρο 19 παράγραφος 3 στοιχείο β) του κανονισμού (ΕΕ) 2021/241 και το παράρτημα V κριτήριο 2.2 του εν λόγω κανονισμού, το σχέδιο ανάκαμψης και ανθεκτικότητας περιλαμβάνει εκτεταμένο σύνολο αλληλοενισχυόμενων μεταρρυθμίσεων και επενδύσεων που πρέπει να υλοποιηθούν έως το 2026. Αυτές αναμένεται να συμβάλουν στην αποτελεσματική αντιμετώπιση του συνόλου ή σημαντικού υποσυνόλου των προκλήσεων που προσδιορίζονται στις σχετικές ειδικές ανά χώρα συστάσεις. Εντός αυτού του αυστηρού χρονικού πλαισίου, είναι αναγκαίο να ολοκληρωθεί η αποτελεσματική υλοποίηση του σχεδίου ανάκαμψης και ανθεκτικότητας, συμπεριλαμβανομένου του κεφαλαίου για το REPowerEU, προκειμένου να ενισχυθεί η μακροπρόθεσμη ανταγωνιστικότητα του Λουξεμβούργου μέσω της πράσινης και της ψηφιακής μετάβασης, με παράλληλη διασφάλιση της κοινωνικής δικαιοσύνης. Η ανακοίνωση της Επιτροπής «NextGenerationEU — Ο δρόμος προς το 2026», η οποία εκδόθηκε στις 4 Ιουνίου 2025, αποσαφηνίζει το εφαρμοστέο χρονοδιάγραμμα για τη λήξη του μηχανισμού και παρέχει καθοδήγηση στα κράτη μέλη για τη βελτιστοποίηση της εφαρμογής του έως τις 31 Αυγούστου 2026, μεταξύ άλλων σχετικά με τον τρόπο περαιτέρω εξορθολογισμού των οικείων σχεδίων ανάκαμψης και ανθεκτικότητας (ΣΑΑ), καθορίζει τις βασικές επιλογές που πρέπει να εξεταστούν κατά την αναθεώρησή τους, και τονίζει τη σημασία του προσεκτικού κοινού σχεδιασμού ενόψει της υποβολής των τελευταίων αιτήσεων πληρωμής το 2026. Η συστηματική συμμετοχή των τοπικών και περιφερειακών αρχών, των κοινωνικών εταίρων, της κοινωνίας των πολιτών και άλλων σχετικών ενδιαφερόμενων μερών παραμένει αναγκαία προκειμένου να διασφαλιστεί η ευρεία ανάληψη ιδίας ευθύνης για την επιτυχή υλοποίηση του σχεδίου ανάκαμψης και ανθεκτικότητας.

(26) Η εφαρμογή των προγραμμάτων της πολιτικής συνοχής, τα οποία περιλαμβάνουν στήριξη από το Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης (ΕΤΠΑ), το Ταμείο Δίκαιης Μετάβασης (ΤΔΜ) και το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο + (ΕΚΤ +), έχει επιταχυνθεί στο Λουξεμβούργο. Είναι σημαντικό να συνεχιστούν οι προσπάθειες για τη διασφάλιση της ταχείας εφαρμογής των εν λόγω προγραμμάτων, ενώ παράλληλα να μεγιστοποιηθεί ο αντίκτυπός τους επιτόπου. Το Λουξεμβούργο λαμβάνει ήδη μέτρα στο πλαίσιο των οικείων προγραμμάτων της πολιτικής συνοχής για την τόνωση της ανταγωνιστικότητας και της ανάπτυξης, με παράλληλη ενίσχυση της κοινωνικής συνοχής. Ταυτόχρονα, το Λουξεμβούργο εξακολουθεί να αντιμετωπίζει προκλήσεις, συμπεριλαμβανομένων εκείνων που σχετίζονται με την προσφορά και την οικονομική προσιτότητα της στέγασης, τις αναντιστοιχίες δεξιοτήτων στο πλαίσιο της πράσινης και της ψηφιακής μετάβασης, την ένταξη των εργαζομένων μεγαλύτερης ηλικίας και των ευάλωτων ομάδων στην αγορά εργασίας και την απανθρακοποίηση. Σύμφωνα με το άρθρο 18 του κανονισμού (ΕΕ) 2021/1060, το Λουξεμβούργο οφείλει —στο πλαίσιο της ενδιάμεσης επανεξέτασης των ταμείων της πολιτικής συνοχής— να επανεξετάσει κάθε πρόγραμμα λαμβάνοντας υπόψη, μεταξύ άλλων, τις προκλήσεις που προσδιορίστηκαν στις συστάσεις χώρας του 2024. Οι προτάσεις της Επιτροπής που εκδόθηκαν την 1η Απριλίου 2025 ([24]) παρατείνουν την προθεσμία για την υποβολή αξιολόγησης —για κάθε πρόγραμμα— των αποτελεσμάτων της ενδιάμεσης επανεξέτασης πέραν της 31ης Μαρτίου 2025. Παρέχουν επίσης δυνατότητες ευελιξίας για την επιτάχυνση της υλοποίησης των προγραμμάτων και κίνητρα για τα κράτη μέλη ώστε να διαθέσουν πόρους της πολιτικής συνοχής σε πέντε στρατηγικούς τομείς προτεραιότητας της Ένωσης, και συγκεκριμένα την ανταγωνιστικότητα στις στρατηγικές τεχνολογίες, την άμυνα, τη στέγαση, την ανθεκτικότητα των υδάτων και την ενεργειακή μετάβαση, καθώς και σε επενδύσεις για δεξιότητες σε τομείς προτεραιότητας, διατηρώντας παράλληλα στα προγράμματα του ΕΚΤ+ την έμφαση στα άτομα που βρίσκονται σε ιδιαίτερα ευάλωτη κατάσταση.

(27) Η πλατφόρμα στρατηγικών τεχνολογιών για την Ευρώπη (STEP) παρέχει την ευκαιρία για επενδύσεις σε μια βασική στρατηγική προτεραιότητα της ΕΕ μέσω της ενίσχυσης της ανταγωνιστικότητάς της. Η STEP διοχετεύεται μέσω 11 υφιστάμενων ταμείων της ΕΕ. Τα κράτη μέλη μπορούν να συμβάλουν και αυτά στο πρόγραμμα InvestEU για τη στήριξη επενδύσεων σε τομείς προτεραιότητας. Το Λουξεμβούργο θα μπορούσε να αξιοποιήσει με βέλτιστο τρόπο τις πρωτοβουλίες αυτές για να στηρίξει την ανάπτυξη ή την παραγωγή κρίσιμων τεχνολογιών, συμπεριλαμβανομένων καθαρών και αποδοτικών ως προς τη χρήση των πόρων τεχνολογιών.

(28) Πέρα από τις οικονομικές και κοινωνικές προκλήσεις στις οποίες ανταποκρίνονται το σχέδιο ανάκαμψης και ανθεκτικότητας και άλλα ταμεία της ΕΕ, το Λουξεμβούργο θα πρέπει να αντιμετωπίσει αποτελεσματικά τις εναπομένουσες προκλήσεις που σχετίζονται με τον ανεπαρκή περιφερειακό συντονισμό και την αναποτελεσματική ανάπτυξη των διασυνοριακών δικτύων

([23]) Οδηγία (ΕΕ) 2022/2523 του Συμβουλίου, της 15ης Δεκεμβρίου 2022, σχετικά με την εξασφάλιση παγκόσμιου ελάχιστου επιπέδου φορολογίας των ομίλων πολυεθνικών επιχειρήσεων και των εγχώριων ομίλων μεγάλης κλίμακας στην Ένωση (ΕΕ L 328 της 22.12.2022, σ. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2022/2523/oj).

([24]) Πρόταση κανονισμού του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου για την τροποποίηση των κανονισμών (ΕΕ) 2021/1058 και (ΕΕ) 2021/1056 όσον αφορά ειδικά μέτρα για την αντιμετώπιση στρατηγικών προκλήσεων στο πλαίσιο της ενδιάμεσης επανεξέτασης (EUR-Lex - 52025PC0123 - EL - EUR-Lex).

μεταφορών· το αναξιοποίητο δυναμικό για την υιοθέτηση νέων τεχνολογιών και την ψηφιοποίηση των ΜΜΕ· τους σημαντικούς εναπομένοντες κανονιστικούς φραγμούς· την υψηλή οικονομική εξάρτηση από αποθέματα ξένων επενδύσεων που μειώνονται από το 2017 (ως ποσοστό του ΑΕΠ)· το σημερινό ενεργειακό μείγμα το οποίο εξακολουθεί να κυριαρχείται από ορυκτά καύσιμα και φυσικό αέριο για τις μεταφορές και τα κτίρια· την επιδείνωση των επιδόσεων και την αύξηση των ανισοτήτων που οδηγούν σε άνισες ευκαιρίες στα σχολεία· τις επίμονες αναντιστοιχίες δεξιοτήτων και τις ελλείψεις εργαζομένων υψηλής ειδίκευσης σε βασικούς τομείς που συνδέονται με την πράσινη και την ψηφιακή μετάβαση.

(29) Παρά την ισχυρή επιστημονική βάση του και το διεθνώς καλά συνδεδεμένο σύστημα έρευνας, η επιχειρηματική καινοτομία και οι ευκαιρίες επέκτασης των καινοτόμων νεοφυών επιχειρήσεων και των μικρών και μεσαίων επιχειρήσεων (ΜΜΕ) παραμένουν περιορισμένες, παρεμποδίζοντας τη διαφοροποίηση και την ανταγωνιστικότητα της οικονομίας. Το δυναμικό του Λουξεμβούργου όσον αφορά την υιοθέτηση νέων τεχνολογιών και την ψηφιοποίηση εξακολουθεί να μην αξιοποιείται επαρκώς, με επιδόσεις κάτω από τον μέσο όρο της ΕΕ όσον αφορά τη βασική ψηφιακή ένταση των ΜΜΕ ([25]). Επιπλέον, η ένταση έρευνας και ανάπτυξης των επιχειρήσεων της χώρας παρουσιάζει πτωτική τάση τις τελευταίες δύο δεκαετίες, υποχωρώντας στο 0,47 % του ΑΕΠ το 2023, ήτοι σε επίπεδο πολύ χαμηλότερο από τον μέσο όρο της ΕΕ (1,49 %) ([26]). Επιπρόσθετα, η ποιότητα των ερευνητικών αποτελεσμάτων δεν αξιοποιείται πλήρως, ενώ οι δεσμοί επιστήμης-επιχειρήσεων παραμένουν αδύναμοι. Μολονότι αυτό εξηγείται εν μέρει από την οικονομία του Λουξεμβούργου που βασίζεται στις υπηρεσίες, οι δαπάνες των επιχειρήσεων για την έρευνα και ανάπτυξη είναι σημαντικά χαμηλότερες από ό,τι στις χώρες με τις καλύτερες επιδόσεις σε ευρύ φάσμα τομέων, γεγονός που υποδηλώνει ότι οι χαμηλές δαπάνες των επιχειρήσεων για την έρευνα και ανάπτυξη δεν αντικατοπτρίζουν αποκλειστικά το μεγάλο μέγεθος του χρηματοπιστωτικού τομέα ([27]).

(30) Για να αντιμετωπιστεί η πρόκληση της τόνωσης της ανταγωνιστικότητας στο Λουξεμβούργο, είναι σημαντικό να εξεταστεί το ενδεχόμενο προώθησης της συμπεριληπτικής και καινοτόμου διαφοροποίησης στον χρηματοπιστωτικό τομέα ([28]) ([29]), η οποία θα μπορούσε να συμβάλει στην αντιμετώπιση των διαρθρωτικών αδυναμιών του τομέα, να παράσχει στήριξη για καινοτόμες και υψηλής έντασης δραστηριότητες έρευνας και ανάπτυξης και να δημιουργήσει μια πιο ισχυρή και ανταγωνιστική οικονομία ευθυγραμμισμένη με τις πολιτικές της ΕΕ. Η στρατηγική προώθηση και η ενσωμάτωση καινοτόμων τομέων και τομέων υψηλής ανάπτυξης —όπως η βιώσιμη χρηματοδότηση, η χρηματοοικονομική τεχνολογία, οι ψηφιακές και οι αναδυόμενες τεχνολογίες— θα μπορούσαν να οδηγήσουν σε μια πιο ισχυρή και ανταγωνιστική οικονομία. Η ισχυρή σχέση μεταξύ της αύξησης του πραγματικού ΑΕΠ και της αύξησης της διεθνούς επενδυτικής θέσης του Λουξεμβούργου σε σχέση με το ΑΕΠ του (ΙΙΡ/ΑΕΠ) ([30]) υποδηλώνει ότι οι οικονομικές επιδόσεις της χώρας συνδέονται στενά με την ικανότητά της να προσελκύει και να διατηρεί ξένες επενδύσεις. Η προώθηση καινοτόμων τομέων και τομέων υψηλής ανάπτυξης θα μπορούσε να συμβάλει στην αντιστροφή της μείωσης του δείκτη ΙΙΡ/ΑΕΠ και να στηρίξει την οικονομική ανάπτυξη. Για να επιτευχθεί αυτό, το Λουξεμβούργο θα μπορούσε να αξιοποιήσει το δυναμικό του οικείου χρηματοπιστωτικού κέντρου για τη χρηματοδότηση παραγωγικών και καινοτόμων δραστηριοτήτων, όπως εκείνες που στηρίζουν την πράσινη και την ψηφιακή μετάβαση, προωθώντας συνεργατικές επιχειρήσεις και καινοτόμα μοντέλα χρηματοδότησης και στηρίζοντας την ανάπτυξη νέων χρηματοδοτικών μέσων και προϊόντων. Ειδικότερα, η περαιτέρω στήριξη της καινοτόμου διάρθρωσης της μεικτής χρηματοδότησης και των επιχειρήσεων συνεργασίας θα μπορούσε να συμβάλει στην πραγματοποίηση επενδύσεων σε αναξιοποίητες ζώνες που να αφορούν βιώσιμες δραστηριότητες υψηλής έντασης έρευνας και ανάπτυξης. Η διασφάλιση της διαφάνειας και της λογοδοσίας στον χρηματοπιστωτικό τομέα είναι επίσης ζωτικής σημασίας, καθώς θα μπορούσε να συμβάλει στην οικοδόμηση εμπιστοσύνης μεταξύ επενδυτών, καταναλωτών και άλλων ενδιαφερόμενων μερών.

(31) Μολονότι το Λουξεμβούργο έχει δεσμευτεί να βελτιώσει το κανονιστικό περιβάλλον για τον τομέα των επιχειρηματικών υπηρεσιών, εξακολουθούν να υπάρχουν σημαντικά κανονιστικά εμπόδια. Σύμφωνα με τον ΟΟΣΑ ([31]) και την Ευρωπαϊκή Επιτροπή ([32]), οι κανονιστικοί περιορισμοί εξακολουθούν να είναι ιδιαίτερα υψηλοί για τους δικηγόρους, τους συμβολαιογράφους, τους αρχιτέκτονες, τους πολιτικούς μηχανικούς και τους λογιστές. Για τους συμβολαιογράφους, οι περιορισμοί είναι από τους αυστηρότερους στην ΕΕ. Η ρύθμιση που επιβάλλει τη νομική μορφή της επιχείρησής τους και η ρύθμιση της εισόδου στο επάγγελμα επισημάνθηκαν ως πολύ αυστηρές. Επίσης, ιδιαίτερα περιοριστικοί είναι οι ρυθμίσεις για την είσοδο στο επάγγελμα του δικηγόρου ([33]). Τα εμπόδια στον ανταγωνισμό μπορεί να οφείλονται σε περιορισμένες οδούς πρόσβασης σε ορισμένα επαγγέλματα, σε διάφορες διοικητικές υποχρεώσεις, στην ύπαρξη δεσμευτικών τιμολογίων ή στην απαγόρευση οποιασδήποτε μορφής διαφήμισης και μάρκετινγκ ([34]). Η μείωση των απαιτήσεων ή η αύξηση της ευελιξίας θα τονώσουν τον ανταγωνισμό στον τομέα των νομοθετικά κατοχυρωμένων επαγγελμάτων, γεγονός που θα ωφελήσει τις επιχειρήσεις που αγοράζουν αυτές τις υπηρεσίες. Στον τομέα του λιανικού εμπορίου, οι κανονιστικοί περιορισμοί εξακολουθούν να είναι ελαφρώς υψηλότεροι από ό,τι σε άλλες χώρες, αν και έχουν μειωθεί σημαντικά από το 2018 ([35]) ([36]). Παραδείγματα τέτοιων περιορισμών είναι η απαίτηση λήψης ειδικών αδειών για το άνοιγμα καταστημάτων

([25]) Eurostat (isoc_e_dii, 2024) και Luxembourg Startup Ecosystem Assessment and Benchmarking, Ministère de l'Economie, 2023.
([26]) Conseil national de la productivité, 2023.
([27]) OECD Economic Surveys:Luxembourg 2025 (Οικονομικές έρευνες ΟΟΣΑ: Λουξεμβούργο 2025).
([28]) OPC LUX: Climate Policy Observatory, Luxembourg, Annual Report (Παρατηρητήριο κλιματικής πολιτικής, Λουξεμβούργο, Ετήσια Έκθεση) 2023.
([29]) Z/Yen Group 2024, Smart Centres Index 10.
([30]) Eurostat, (bop_iip6_q), (namq_10_gdp).
([31]) ΟΟΣΑ, Product Market Regulation indicators (Δείκτες ρύθμισης της αγοράς προϊόντων), 2024.
([32]) Ευρωπαϊκή Επιτροπή, Ανακοίνωση σχετικά με επικαιροποίηση των συστάσεων μεταρρύθμισης για την κανονιστική ρύθμιση των επαγγελματικών υπηρεσιών, COM(2021) 385 της 9.7.2021.
([33]) ΟΟΣΑ, Product Market Regulation indicators (Δείκτες ρύθμισης της αγοράς προϊόντων), 2024.
([34]) ΟΟΣΑ, OECD Economic Surveys:Luxembourg | OECD (Οικονομικές έρευνες του ΟΟΣΑ: Λουξεμβούργο), σ. 106, Απρίλιος 2025.
([35]) ΟΟΣΑ, Product Market Regulation indicators (Δείκτες ρύθμισης της αγοράς προϊόντων), 2024.
([36]) Ευρωπαϊκή Επιτροπή, επικαιροποίηση του 2022 του Retail Restrictiveness Indicator (Δείκτη περιορισμού του λιανικού εμπορίου).

πώλησης ενδυμάτων, τροφίμων και ποτών και η άδεια προώθησης πωλήσεων μόνο κατά τη διάρκεια συγκεκριμένων περιόδων του έτους ([37]).

(32) Το σημερινό ενεργειακό μείγμα του Λουξεμβούργου εξακολουθεί να κυριαρχείται από τα ορυκτά καύσιμα, τα οποία αντιπροσωπεύουν το 61,1 % της ακαθάριστης εγχώριας κατανάλωσης το 2023. Παρόλο που η χώρα έχει καταβάλει προσπάθειες για να αυξήσει το μερίδιο των ανανεώσιμων πηγών ενέργειας, το 2023 αυτές αντιπροσώπευαν μόλις το 11,9 % του ενεργειακού μείγματος ([38]), τονίζοντας την ανάγκη για περαιτέρω ανάληψη δράσης με σκοπό τη διαφοροποίηση του ενεργειακού μείγματος και τη μείωση της εξάρτησης από τα ορυκτά καύσιμα. Επιπλέον, το Λουξεμβούργο εξαρτάται σε μεγάλο βαθμό από τους γείτονές του για την κάλυψη των ενεργειακών του αναγκών. Μολονότι τα δίκτυα ηλεκτρικής ενέργειας επαρκούν για τις τρέχουσες ανάγκες του, ο διαχειριστής του συστήματος μεταφοράς θεωρεί αναγκαία τόσο την αύξηση και τον εκσυγχρονισμό του δικτύου υψηλής τάσης όσο και τη βελτίωση των διασυνδέσεων, ιδίως με τη Γερμανία, από σήμερα έως το 2040. Οι δήμοι θα διαδραματίσουν βασικό ρόλο στην κατάρτιση λεπτομερών τοπικών σχεδίων για την ανάπτυξη ανανεώσιμων πηγών ενέργειας, συμπεριλαμβανομένων της αιολικής ενέργειας και των φωτοβολταϊκών, και για συστήματα τηλεθέρμανσης και τηλεψύξης. Η απανθρακοποίηση των κτιρίων είναι ζωτικής σημασίας, δεδομένου ότι το 2023 οι εκπομπές τους αντιπροσώπευαν το 20 % των συνολικών εκπομπών στους τομείς επιμερισμού των προσπαθειών του Λουξεμβούργου ([39]). Η πρόσφατη ελαφρά αύξηση της κατανάλωσης ενέργειας στον οικιστικό τομέα αναδεικνύει την ανάγκη για περαιτέρω πρόοδο όσον αφορά τις ανακαινίσεις κτιρίων και την ενεργειακή απόδοση, ώστε να επιτευχθεί ο στόχος μείωσης των εκπομπών κατά 50 % έως το 2030 σε σύγκριση με τα επίπεδα του 2005. Η βελτίωση της ενεργειακής απόδοσης τόσο στα οικιστικά όσο και στα μη οικιστικά κτίρια είναι απαραίτητη για τη μείωση της κατανάλωσης ενέργειας κατά 34 % έως το 2030, όπως περιγράφεται στην εθνική στρατηγική ανακαίνισης.

(33) Τα χαμηλά επίπεδα βασικών δεξιοτήτων συνιστούν απειλή για την παραγωγικότητα της εργασίας και την ανταγωνιστικότητα στο Λουξεμβούργο. Το ποσοστό των ατόμων με χαμηλές επιδόσεις στη χώρα είναι υψηλότερο από τον μέσο όρο της ΕΕ, με σημαντική διαφορά βαθμολογίας, την πιο υψηλή στην ΕΕ, μεταξύ προνομιούχων και μειονεκτούντων μαθητών ([40]). Αυτό το έλλειμμα επιδόσεων αναπτύσσεται πρόωρα, ιδίως μεταξύ των μαθητών από μειονεκτούντα περιβάλλοντα και εκείνων που δεν μιλούν γερμανικά ή λουξεμβουργιανά στο σπίτι, γεγονός που αναδεικνύει την ανάγκη για στοχευμένη στήριξη. Η απουσία ενοποιημένου πλαισίου για την ποιότητα των σχολείων σε εθνικό επίπεδο ([41]) εμποδίζει την αποτελεσματική παρακολούθηση και μπορεί να εντείνει τον κατακερματισμό και τις ανισότητες. Οι τρέχουσες πολιτικές δεν επιτρέπουν την αντιμετώπιση των ανισοτήτων που παρατηρούνται στο σχολικό σύστημα, και υπογραμμίζουν την ανάγκη για μια πιο ολοκληρωμένη προσέγγιση ([42]). Η θέσπιση ενός εθνικού πλαισίου ποιότητας των σχολείων και ενός εξωτερικού συστήματος αξιολόγησης των σχολείων, καθώς και η προσαρμογή της διδασκαλίας στις ανάγκες των μειονεκτούντων μαθητών και των μαθητών που προέρχονται από διάφορα γλωσσικά υπόβαθρα, θα μπορούσαν να συμβάλουν στη μείωση του χάσματος επιδόσεων και στη βελτίωση των συνολικών επιπέδων δεξιοτήτων. Τέλος, αυτό θα στηρίξει επίσης τη μακροπρόθεσμη οικονομική ανάπτυξη και την κοινωνική συνοχή της χώρας. Η αντιμετώπιση αυτών των προκλήσεων θα συμβάλει επίσης στη στήριξη της ανοδικής κοινωνικής σύγκλισης, σύμφωνα με την ανάλυση δεύτερου σταδίου ανά χώρα που πραγματοποίησαν οι υπηρεσίες της Επιτροπής με βάση το πλαίσιο κοινωνικής σύγκλισης ([43]).

(34) Παρά τις ισχυρές οικονομικές επιδόσεις του, το Λουξεμβούργο αντιμετωπίζει επίμονες αναντιστοιχίες δεξιοτήτων και σημαντικές ελλείψεις ειδικευμένων εργαζομένων ([44]) ([45]) σε βασικούς τομείς που συνδέονται με την πράσινη και την ψηφιακή μετάβαση. Περίπου το 80 % των ΜΜΕ αντιμετωπίζουν δυσκολίες στην πρόσληψη εργαζομένων με τις κατάλληλες δεξιότητες σε ορισμένα επαγγέλματα ([46]), γεγονός που μπορεί να παρεμποδίσει την ανταγωνιστικότητα. Εν τω μεταξύ, αναφέρονται ελλείψεις σε διάφορα επαγγέλματα τα οποία απαιτούν ειδικές δεξιότητες που σχετίζονται με τον ψηφιακό και τον πράσινο τομέα. Εξακολουθούν να υπάρχουν αρκετές προκλήσεις όσον αφορά την προώθηση της ανάπτυξης δεξιοτήτων στο Λουξεμβούργο. Η συμμετοχή των εργαζομένων μεγαλύτερης ηλικίας σε προγράμματα μάθησης παραμένει χαμηλή. Επιπλέον, εξακολουθεί να υπάρχει σημαντικό χάσμα (17,3 εκατοστιαίες μονάδες) μεταξύ του τρέχοντος ποσοστού κατάρτισης ενηλίκων και του εθνικού στόχου του Λουξεμβούργου για το 2030 όσον αφορά τις δεξιότητες (62,5 %) ([47]), γεγονός που αναδεικνύει την ανάγκη για στοχευμένες πρωτοβουλίες με στόχο την προώθηση της επανειδίκευσης και της αναβάθμισης των δεξιοτήτων. Στο πλαίσιο αυτό, την περίοδο 2024/2025 δρομολογήθηκε η πρωτοβουλία Skillsbridges.

([37]) ΟΟΣΑ, OECD Economic Surveys:Luxembourg | OECD (Οικονομικές έρευνες του ΟΟΣΑ: Λουξεμβούργο), σ. 107, Απρίλιος 2025.
([38]) Ακαθάριστη εγχώρια κατανάλωση 2023 (Eurostat).
([39]) Οι εκπομπές από τους τομείς επιμερισμού των προσπαθειών για το 2023 βασίζονται σε κατά προσέγγιση στοιχεία απογραφής. Τα τελικά στοιχεία θα επιβεβαιωθούν το 2027 έπειτα από ολοκληρωμένη επανεξέταση.
([40]) https://www.oecd.org/content/dam/oecd/en/publications/reports/2019/12/pisa-2018-results-volume-i_947e3529/5f07c754-en.pdf.
([41]) Βλ. Observatoire national de l'enfance, de la jeunesse et de la qualité scolaire (OEJQS), 2024, Topical report: Evidenzorientierte Qualitätsentwicklung im Gesamtsystem Schule (German).
([42]) Épreuves Standardisées (ÉpStan).
([43]) SWD(2025)95 — Second-stage country analysis on social convergence in line with the Social Convergence Framework (SCF), [Ανάλυση ανά χώρα δεύτερου σταδίου σχετικά με την κοινωνική σύγκλιση σύμφωνα με το πλαίσιο κοινωνικής σύγκλισης (SCF)], 2025.
([44]) Eurostat, (lfsq_urgan).
([45]) Eurostat, (jvs_q_nace2).
([46]) Έκθεση παρακολούθησης της εκπαίδευσης και της κατάρτισης 2024.
([47]) 2022 Adult Education Survey (Έρευνα του 2022 για την εκπαίδευση ανηλίκων).

(35) Το σύστημα υγείας του Λουξεμβούργου αντιμετωπίζει προκλήσεις με ελλείψεις εργαζομένων στον τομέα της υγείας, υψηλή εξάρτηση από αλλοδαπούς επαγγελματίες του τομέα της υγείας, άνιση κατανομή του προσωπικού και σημαντικό ποσοστό των ιατρών να αναμένεται να συνταξιοδοτηθούν έως το 2034. Η γήρανση του πληθυσμού θα επιδεινώσει τις προκλήσεις. Η αποτελεσματικότερη χρήση των περιορισμένων πόρων και η επίσπευση των μεταρρυθμίσεων αποτελούν προϋποθέσεις για την ενίσχυση της ανθεκτικότητας του συστήματος υγείας. Η αντιμετώπιση του κατακερματισμού των υπηρεσιών υγείας μέσω της ενίσχυσης της πρόληψης και των μοντέλων φροντίδας σε επίπεδο κοινότητας, που παρέχονται από ομάδες και όχι σε ιδιωτικά ιατρεία αποτελεί βασικό παράγοντα βελτίωσης της αποδοτικότητας στο μέλλον. Η καλύτερη χρήση των δεδομένων και των πληροφοριών στη διακυβέρνηση και τον σχεδιασμό και η ενίσχυση της ψηφιοποίησης είναι καίριας σημασίας για τη στήριξη του μετασχηματισμού του συστήματος υγείας.

(36) Δεδομένης της στενής διασύνδεσης των οικονομιών των κρατών μελών της ζώνης του ευρώ και της συλλογικής συνεισφοράς τους στη λειτουργία της Οικονομικής και Νομισματικής Ένωσης, το 2025 το Συμβούλιο συνέστησε στα κράτη μέλη της ζώνης του ευρώ να λάβουν μέτρα, μεταξύ άλλων μέσω των οικείων σχεδίων ανάκαμψης και ανθεκτικότητας, για να εφαρμόσουν τη σύσταση σχετικά με την οικονομική πολιτική της ζώνης του ευρώ 2025. Για το Λουξεμβούργο, οι συστάσεις 2, 3, 4 και 5 συμβάλλουν στην υλοποίηση της πρώτης σύστασης για τη ζώνη του ευρώ σχετικά με την ανταγωνιστικότητα, ενώ οι συστάσεις 1, 4 και 5 συμβάλλουν στην υλοποίηση της δεύτερης σύστασης για τη ζώνη του ευρώ σχετικά με την ανθεκτικότητα, και η σύσταση 1 συμβάλλει στην υλοποίηση της τρίτης σύστασης για τη ζώνη του ευρώ σχετικά με τη μακροοικονομική και χρηματοπιστωτική σταθερότητα που διατυπώνονται στη σύσταση του 2025.

ΣΥΝΙΣΤΑ στο Λουξεμβούργο να λάβει μέτρα το 2025 και το 2026 προκειμένου:

1. Να ενισχυθούν οι συνολικές δαπάνες για την άμυνα και την ασφάλεια και η ετοιμότητα, παράλληλα δε να διασφαλιστεί η βιωσιμότητα του χρέους σύμφωνα με τα συμπεράσματα του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου της 6ης Μαρτίου 2025. Να διασφαλίσει ότι οι καθαρές δαπάνες τηρούν την πορεία που συνέστησε το Συμβούλιο στις 21 Ιανουαρίου 2025. Να ασχοληθεί με τη μακροπρόθεσμη βιωσιμότητα του συνταξιοδοτικού συστήματος, ιδίως με τον περιορισμό των επιλογών πρόωρης συνταξιοδότησης και την αύξηση της συμμετοχής και του ποσοστού απασχόλησης για εργαζομένους μεγαλύτερης ηλικίας με την ενίσχυση των ευκαιριών απασχόλησής τους και της απασχολησιμότητάς τους. Να αυξήσει την προσφορά κατοικιών, ιδίως με την έγκριση μιας ολοκληρωμένης πολιτικής για τη χρήση γης και μιας μεταρρύθμιση του φόρου ακίνητης περιουσίας, την ανάπτυξη συνοικιακών έργων μεγάλης κλίμακας σε δημόσιες εκτάσεις και την ενίσχυση του συντονισμού με τον πολεοδομικό σχεδιασμό και τις διασυνοριακές δημόσιες μεταφορές. Να μετριάσει τους κινδύνους που σχετίζονται με την αγορά κατοικιών μέσω της σταδιακής κατάργησης των φορολογικών κινήτρων για δανεισμό και μέσω της ενίσχυσης του μακροπροληπτικού πλαισίου. Να λάβει περαιτέρω μέτρα για την αποτελεσματική αντιμετώπιση του επιθετικού φορολογικού σχεδιασμού, ιδίως με τη διασφάλιση επαρκούς φορολόγησης των εξερχόμενων πληρωμών τόκων και δικαιωμάτων σε δικαιοδοσίες μηδενικής/χαμηλής φορολογίας, εκτός από εκείνες που περιλαμβάνονται στον συμφωνηθέντα ενωσιακό κατάλογο μη συνεργάσιμων περιοχών φορολογικής δικαιοδοσίας.

2. Λαμβανομένων υπόψη των ισχυουσών προθεσμιών για την έγκαιρη ολοκλήρωση των μεταρρυθμίσεων και των επενδύσεων βάσει του κανονισμού (ΕΕ) 2021/241, να διασφαλίσει την αποτελεσματική υλοποίηση του σχεδίου ανάκαμψης και ανθεκτικότητας, συμπεριλαμβανομένου του κεφαλαίου για το REPowerEU. Να επιταχύνει την εφαρμογή των προγραμμάτων της πολιτικής συνοχής (ΕΤΠΑ, ΤΔΜ, ΕΚΤ +), αξιοποιώντας, ανάλογα με την περίπτωση, τις ευκαιρίες που προσφέρει η ενδιάμεση επανεξέταση. Να αξιοποιηθούν με βέλτιστο τρόπο τα μέσα της ΕΕ, συμπεριλαμβανομένων των ευκαιριών που παρέχονται από το πρόγραμμα InvestEU και την πλατφόρμα «Στρατηγικές Τεχνολογίες για την Ευρώπη», με σκοπό τη βελτίωση της ανταγωνιστικότητας.

3. Να εστιάσει στην οικονομική πολιτική που σχετίζεται με τις επενδύσεις στην προώθηση της καινοτομίας και τη στήριξη δραστηριοτήτων υψηλής έντασης έρευνας και ανάπτυξης. Να τονώσει την ανταγωνιστικότητα, μεταξύ άλλων με την προώθηση της διαφοροποίησης, ιδίως στον χρηματοπιστωτικό τομέα, την επιτάχυνση της ψηφιοποίησης, ειδικότερα όσον αφορά την υιοθέτηση προηγμένων ψηφιακών τεχνολογιών από τις ΜΜΕ, και με τη διευκόλυνση της επέκτασης των επιχειρήσεων και της αύξησης της παραγωγικότητας. Να περιορίσει τα εμπόδια στον ανταγωνισμό στις νομοθετικά κατοχυρωμένες επαγγελματικές επιχειρηματικές υπηρεσίες.

4. Να βελτιώσει τις βιώσιμες και αποτελεσματικές μεταφορές μέσω της περαιτέρω προώθησης της απανθρακοποίησης των μεταφορών και των επενδύσεων σε υποδομές δημόσιων μεταφορών και διασυνοριακά δίκτυα. Να μειώσει τη συνολική εξάρτηση από τα ορυκτά καύσιμα επενδύοντας στην ενεργειακή απόδοση τόσο στον οικιστικό όσο και στον μη οικιστικό τομέα. Να εκσυγχρονίσει το δίκτυο υψηλής τάσης και να αυξήσει τη δυναμικότητά του, να βελτιώσει τις διασυνοριακές διασυνδέσεις και να διευκολύνει τις διαδικασίες αδειοδότησης για την ανάπτυξη ενέργειας από ανανεώσιμες πηγές. Να στηρίξει τους δήμους για την ανάπτυξη ανανεώσιμων πηγών ενέργειας.

5. Να βελτιώσει τις επιδόσεις και να εξασφαλίσει ίσες ευκαιρίες στα σχολεία, μεταξύ άλλων με τη θέσπιση εθνικού πλαισίου ποιότητας των σχολείων και εξωτερικού συστήματος αξιολόγησης των σχολείων, καθώς και με την προσαρμογή της διδασκαλίας στις ανάγκες των μειονεκτούντων μαθητών και των μαθητών που προέρχονται από διάφορα γλωσσικά υπόβαθρα. Να αντιμετωπίσει τις αναντιστοιχίες δεξιοτήτων, ιδίως για την πράσινη και την ψηφιακή μετάβαση, με την ενθάρρυνση της ανάπτυξης δεξιοτήτων. Να ενισχύσει την ανθεκτικότητα του συστήματος υγείας επισπεύδοντας τις μεταρρυθμίσεις και μεριμνώντας για τη δέουσα διαθεσιμότητα εργαζομένων στον τομέα της υγείας.

Βρυξέλλες, 8 Ιουλίου 2025.

Για το Συμβούλιο

Η Πρόεδρος

S. LOSE